

FÜGGETLEN LAPOK

Megjelennek minden nap.

Az előfizetési pénzek

A lap kezelését illető minden tárgyak a kiadó-hivatalhoz (Első magyar egyesületi könyvnyomda, 3. korona-utca, 18. sz. a.) intézendők.

Bérmertetlen levelek el nem fogadottnak.

Előfizetési ár:

egész évre 20 frt., félévre 10 frt., negyedévre 5 frt.

Beiktatási díj: 6-hasábos petit-sor 3 kr., négyedj minden beiktatásért 30 kr.

A „nyílt-tör“-ben 4-hasábos petit-sor 20 kr.

Rendkívüli előfizetés

FÜGGETLEN LAPOK

következő folyamára.

Május-juniusi 2 hónapra 3 ft. 40 kr.

Május-juli 1/2 évre 5 " "

Május-szeptemberi 5 hónapra 8 " 40 "

A „Függ. Lapok“ kiadó-hivatala.

Miskolcz, máj. 10.

Folytatni akarom kezdett fejtegetésemet.

A logika fonálán, úgy hiszem, eljutunk a fenforgó differentiák megfeszítéséhez.

Önök felállítják alaptételeiket az 1848-diki püspöki munkalát fonálán.

Kiirták, különválaszták a lényeges elveket, azokat rendszereztek, s ezáltal állapították meg az azokból szükségképp folyományozó szervezet részleteit.

Aki ezen lehozásokban az összehasonlítás elvei szerint kísérte önöket, ha őszinte akar lenni, be kell vallania, hogy a szerkesztőség, lehetőleg szorosban ragaszkodott az eredeti alapokhoz.

Önök az adott helyzetben csak úgy járhattak el, ésszerűleg.

Annál megdöbbenőbb, hogy elveik s a husz év előtti püspöki kar által felállított munkalát ellenfeles lapírtások által oly szenvedélyvel lönek kimpadra buzosolva.

A vad elsöben is, nem a „Függ. Lapok“ érte, hanem magát a 48-diki munkalátot.

Megérdemelte-e a nemes kezdeményezés, melyet, anyai főpapi lelkesedés és bölcsesség alkotott, a tapasztalt sorot, mely anathematá mondott a magas eszmékre?

Nem tudom. De egyházilag is örökre talány marad előttem.

Nekem igen fáj, hogy a vitát, melyhez a higgadság és ítélet ajándéka kell leginkább, eredményében megsemmisíteni látam elmérgesített támadások által.

Váltig állították, hogy a „Függ. Lapok“ protest. szellemü autonómiát akarnak.

Legalább ez volt nyílt értelme a tömeges vádalknak.

Honnét eredt a lapsus. Megmondom.

Az 1848-diki munkalátban egy passus van, mely így hangzik: adassék meg a katolikusoknak is azon függetlenség, melylyel a protestansok bírnak e hazában.

Önök e passust idézték, applikáltak. S mi lett az eredmény? Iszonyu fogalomzavar a tulsó oldalon.

Kitépték a szövegből a „protestans“ szót, s abból tökélet csináltak, azt oda magyarázván, hogy önök a „protestans“ értelmét magára az autonómia forájára alkalmazták, hogy az egyház isteni szervezetét a protestans egyházrendszerre akarják idomítani sat. sat.

Hiában tiltakoztak önök ezen elcsavarás ellen, s tettek nyílt confessiót, lírik, lelkiismeretük igazi kath. meggyőződéséről.

A „protestans“ szó, a tulsótábor zárdapárijá lett.

De vajon igazságos volt-e a támadás, mely épen e miatt önökre zúdult?

Nem. Megfejttem.

Midőn az új alkotmány alapjai 48-ban az új törvények által lerakattak, az akkori püspöki kar csakhamar belátta, hogy az egyház állampolitikai tekintetben a régi alkotmányrendszer kapcsán birt helyzete lényegesen változott, s a közigazgatás fejlődése folytán mindinkább változni fog.

Az egyháznak védtelenül hagyott szabadsága, joga a változó politikai pártok, a parlamenti többség hullámzásai közepett örökös krízisek veszélyének lenne kitéve, ha a XX. t. ez. alta jogrendet létezték érdekében lehetőleg nem kamatoztatja.

A „protestans“ vallás, mely a 48. előtti magyar államjoggal szorosabb vonatkozásban nem állott, s önjerején, elszigetelten vitta, ki maga számára a szabadságot, melyet az 1790-diki or-

szággyűlés codifikált — most, midőn az állam elvált az egyháztól, előnyökben állott, s szervezete kész és alkalmas volt, az új rendbe minden rázkódás nélkül behelyezkedni.

A vallási egyenjogúság az állam irányában, minden vallásfelekezettel teljes egyenlővé tön az állam iránti vonatkozásokban.

De a kath. egyház ezen egyenjogúsítás következményeire sem eléggé elkészülve, sem megfelelően szervezve nem érezte magát.

Papsága a hivatott egyházi érintkezésekben elszigetelve, egyházi ügyei kizárólag a papság kezelése és általma alatt, jogai csak a templomi szöszék körül gyéren sorakozott intelligencia előtt véde, a törvény termekben, az országgyűlésen, közéletben, leginkább a kath. világiak által sértve, bántalmazva — nem rossz akaratból, hanem a szükséges tudás hiányából — ily helyzetben, midőn az egyedüli óltalom, melyet az egyháznak az állam adott, egyszerre megszűnt, mi módon lehetett azt elég arányban pótolni?

A nm. püspöki a kar, a hívekre gondolt. S az egyház jogainak, szabadságának, anyagi és erkölcsi érdekeinek jövődő sorsát, az összes magyar kath. kezébe vélte helyezendőnek.

De ezen új rend bizonyos előzményeket, traktatusokat, kölcsönös megállapodásokat szükségelt.

Ezt készíté elő a püspöki munkalát.

Az autonómia eszméje nem a protestansoktól kölcsönvett dolog, Erdélyországban a katholicismus, már százados multjával birt az egyházi autonómiának.

Valamint tehát az autonómia eszméje nem protestans másolat, úgy az alapzat, melyet a leendő kath. autonómia részére felállítanak, távol áll minden protestans szinezettől.

S ha a püspöki kar, munkalátában mégis hivatkozott a protestansokra, az csak a viszony analogiájából történt, s mivel más, autonómiával bíró s törvényesen bevett vallásfelekezet e hazában nem létezett.

Ha tehát az egyenjogúság alapján minden vallásfelekezet a törvény előtt egyenlővé lön, természetes volt, hogy a püspöki kar az államtól magára hagyott kath. egyház számára, a törvény és szabadság ugyanazon biztosítékát, ugyan azon mértékét, ugyan azon formáját követelte, milyennek a protestans egyház birt.

Államköltségvetés.

I.

Előttünk hever a pesti „Egyenlőségi kör“ választmányának javaslata az államköltségvetésről a képviselőházhoz benyújtandó emlékiratra.

Atolvastuk figyelemmel, mert kíváncsiságunk fel lön élesztve nemcsak a tárgy rendkívüli fontossága s napi érdeke, de még az által is, hogy a testület, mely felüle nyilatkozik, a fővárosi körök minden osztályából felesen számlál tagokat, kiválólag pedig az iparos és kereskedő elemek társulata.

Mi e szempontból bírálva az emlékirati javaslatot, azt mindenesetre nemcsak fontos, de szerencsés és későbbre kiható nem csekély horderejű jelenségnek tekintjük.

Az egyenlőségi kör Pesten megalakulván, működésének körébe felvette a politikai vitakozásokat is, s ez irányban mindjárt szakosztályokat állított fel.

Öszinte örömmel valljuk be, hogy a mint mi eleinte nem csekély aggodalommal tekintettünk e működési tén teendő lépéseink elébe, s nem voltunk mentek azon gyanutól, hogy abból ez uton elöbb utóbb oly politikai club is válhatik, mely mint szokás s nálunk nagyon is természetes, könnyen tulkap azon a határon, mely magában a körben keres termékenyítő eszmecserét, könnyen átvísi hatásait a közönségre is, s ez által aztán a kormányzatnak nagy alkalmatlanságára válhatik, öszinte örömmel mondjuk — e részben csalatkozunk.

Az egyenlőségi kör eddig kevés, napjainkban szönyegen levő kérdésekhez szólott oly alakban, hogy tárgyalásának eredményeit két ízben az or-

szággyűlés, ugyan annyiszor a kormány elibe juttatta. Azon tért, melyen a fővárosi hangulatra igaztalanul hatni lehet, gondosan kikerülte nemcsak, de egyenesen kirekesztette.

Es épen ebben fekszik — a mit sokan érteni nem akartak — a különbség a szinte mindjárt nyomában alakult „democrata kör“ és közte.

A „democrata kör“ ugyan is működésének előterébe állította a politikát, s a politikában is az igaztást, nem azt vette sinormértékül, hogy mint az egyenlőségi kör saját kebelében nyisson alkalmat az osztályok és tarka foglalkozású elemek élénk politikai eszmecseréinek, és csak kivételesen engedje az ottan felmerült eszmék irányát a közönség elibe jutni, s ekkor is szóljon az országgyűléshez vagy kormányhoz, mely véleményeit mérlegelni s ha méltó, figyelembe venni tudja; ellenkezőleg a democrata kör nem ezekhez, de a néphez szól, a tömegekre keresett hatást, nem kebelében, de azon kívül s akart formálni clubot az 1789-diki párisi szabás szerint.

Az egyenlőségi kör helyesen találta meg az utat, mikint kell társulatnak kezelni a politikát a nélkül, hogy veszélylyé, vagy legalább a kormányzatnak alkalmatlan politikai clubbá ne váljék, s most e föllépésében, midőn az államköltségvetést tárgyalásainak körébe vonta s felszólal, sajátképi hivatásának méltó s köz eismerést érdemlő terére lépett.

Nem fognok magasztalni a kör föllépését, ha az valamelyik divatos politikai ügyben felszólalt volna, de mindannyiszor teljes elismeréssel fogjuk venni, ha azon kör, melyben az ipar és kereskedelem nyomatókosan van képviselve, nemzetgazdasági, pénzügyi, ipar és kereskedelmi ügyekben jól megfontolt s kellőleg meghányt nézetekkel áll elő.

A kérdésben forgó emlékirati javaslatban épen e tén teszi most első pályafutási kísérletét, s ezt tekintetbe véve, azt, a mit a javaslatban találunk, méltányolnunk kell.

Fölötte nagy s fölötte tág kérdés állott az egyenlőségi kör választmánya előtt, midőn az államköltségvetés taglalásába bocsátkozék, és a tömött másfélívnyi röpirat minden esetre sokkal szűkebb tér, hogy sem abban oly részletezett kidolgozást várhattunk volna, minőt e téren óhajtanánk.

Ezen javaslatnak minden érdeme az, hogy az államköltségvetést egész tartalmában fogta fel, helyesen praecisírozta a megoldandó kérdéseket, s a felállított kérdések mindenikében némi tájékozó nézeteket nyújtott.

Inkább kimutatta a helyes ösvényt, mint vezetőnek ajánlkozva bejárta volna velünk a tért.

Es itt kimutattuk érdemét és hiányát is, a kérdésben forgó választmányi javaslatnak, mely hiányok közt egyik legfötlőbb az, hogy a mérhetlen horderejű „adóbehajtási“ rendszert egészen hallgatással mellőzi, pedig a körnek azok előtt, kik ama javaslatot tárgyalják, nem képzeltető, hogy a benyújtott kormányi munkalátok ezen ága a mint legmélyebben ható, vagy legtöbb gyöngé oldallal bír.

Tán épen, mert ennyire fontos, más-korra tartotta fenn.

Addig is, mig ezen minden kivétel nélkül mindenkit igen közel érdeklő ügyben a felszólalás érdemét ismertetőnk, az országgyűléshez intézett kérelem foglatját emlitjük meg, mi ebből áll:

Az államköltségvetés sokkal bonyolultabb tárgy most nálunk, hogy sem az indemnity által kitűzött időben befejezhető legyen. Vegyen azért magának a törvényhozás elengedő időt.

Nevezzen a kérdés egyes ágaira törvényhozási bizottmányokat, melyek azt részenként tanulmányozva átvizsgálják.

Vonjon tárgyalásainak körébe mindenütt az érdekeltek csoportjából szakembereket s az általok nyert felvilágosítások fonálán tegeje határozó javaslatait.

Mert a fennálló szerencsétlen adórendszer további fennállításában még is végkép kevesebb veszély van, mint az

elsietésben és ez által oly rendszer szentesítésében, mely pusztító volt, és lehet ezental még nagyobb mérvben is.

Mert a mi idegen befolyás alatt átmenni bajnak tekintették, annak nem szabad önálló nemzeti kormányunk kezében permanenssé lenni.

TÖRVÉNYHOZÁSI ROVAT.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház mai ülését Gajzágó elnök pont 10-kor nyitván meg, a jegyzőkönyv hitelesítésé után elnök kénytelen volt azt 10 percre felfüggeszteni, minthogy a ház tagjai határozatra képes számban nem voltak jelen. Megnyitván az újból, Bónis a képviselő kötelességére hivatkozva, melynek teljesítésére minden képvis. moraliter kötelezve van, s arra, hogy ily esetek által mint a mai, a kötelességüket teljesítők is megrovás alá esnek, határozatképp kiúdatni kéri, hogy ily esetben jövőre a ház jelenlevő tagjainak névsora fölolvastassék.

Napirenden volt az alföld-fiumei vasut n.-várad-eszéki vonalainak kiépítését tárgyozó törvényjavaslat, melynek első 12. §-a észrevétel nélkül elfogadtatott. A 13 dik § hoz Halmossy ad be módosítványt, melyet azonban a többség, Tisza és Bónis felszólalására, elvet.

A napirend második tárgyát képezte a kérvényi bizottság jelentése, melözt azonban előadó elfoglalná helyét a szöszéken, Ivánka Imre a közlekedési és pénzügyi miniszterhez kérdést intéz: 1-ször: Való e, hogy a n.-váragy-eszéki vonal kiépítésére szerződő consortiumot, az Eszékföld Sziszeken át Károlyvárig vezetö vonalt ugyanazon feltételek alatt készek kiépíttetni? — Ha igen, van-e kilátása a kormánynak, hogy a vasut e része 1871-ben szintén át fog adni a forgalomnak? 2. Mikor kezd megakornány az alföld-fiumei vasut Károlyváros numai részének teljesítését, és hány év alatt véli befejezhetni? 3. Gondoskodott-e a kormány, hogy a forgalom az egész alföld-fiumei vonalon egy társulat kezében pontosuljon össze s az Sziszektől Károlyvárosig ne tétessék át a déli vaspálya kezébe, hanem külön független vonalon kezeltessek.

Hollán az interpellatióra a választ legközelebb igéri.

A bővebb ismertetés holnap.

A képviselőház ülése május 13 án.

Elnök: Gajzágó Salamon, jegyző: Csengeri Imre. A kormány részéről jelen vannak Lónyay, Gorove, Wenkheim.

A jegyzőkönyv fölolvastása után elnök bejelent az időközben beérkezett kérvényeket.

Napirenden az alföld-fiumei vasutvonal engedélykönyvének folytatólagos tárgyalása.

A tegnap félbenhagyott 10. §. következő pontja ellen kifogása van Radich Ákosnak. Nem kíván a tarifák megállapításához szólni, minthogy az államtitkár tegnap kijelentette, hogy a kormány az árszabályok iránt törvényjavaslatot fog előterjeszteni. Mind a mellett már most elkerülni kívánja mindazon kitételeket, melyek által a tarifák szabályozása az engedélyesek és a kormány közegei közt alkudozás tárgyává tétetik. Ennél fogva indítványozza a következő módosítvány fölvetését: „Az árszabás az államkormány jóváhagyása vagy elrendelése folytán megváltoztható.

Elnök úgy tudja, hogy a ház tárgyalásaiban a már elfogadott pontokra többé vissza nem térhet.

Hollán szintén nem tartja ugyan helyesnek, hogy a ház egy elintézt kérdés visszaterjen, de némi megnyugtatósnál fölhozza, hogy a szót aggodalmi egy kis tévedésen alapulnak, mintánéhez hasonló kikötés a continensen nem létezik.

Nyári Pál az árszabályozást nem mint az előterjesztésben ki van köve, öt évről öt évre, hanem évről évre kívánja megállapíttatni.

Elnök újlag kéri a házat, nyilatkozzék az iránt, hogy azon pontok, melyek már egyszer megvitattak, újlag tanácskozás alá vonhatók-e? (Nem.) Elnök ily értelemben kimondván a határozatot, Gubody szólásjogátó eliesik.

A 10. §. hátralevő pontjai ekkép változtatás nélkül elfogadtatnak.

A 11. §. első pontjára Gubody módosítványt ad be, melyet azonban a ház Hollán felszólalására elvet.

A 12. §. Bónis a második bekezdés fogalmazása ellenében stylistikai észrevételeket

tesz, Hollán készséges örömmel hozzájárulna e világosabb kitételekhez, de úgy látja, hogy erre a jelen esetben semmi szükség nincs. Marad.

A 13. 14. 15. 16. § marad a 17. §. Gubody némi toldalékkal kívánna bővíteni, de módosítványát a többség kimélet nélkül leszavazza.

A 18. §-ra Gubody újabb módosítványt terjeszt elő, melyet azonban a ház túrltelensége nem enged bővebb figyelemben részélni. Halmossy az elsőbbségi kötvények elekkönyvi biztosítását sürgeti. Várady nem pártolhatja az indítványt, először, mert az sehol e világon szokásban nincs, de másodsor azért is, mert ez a társulat működését megakasztaná. Borecsányi szintén az indítvány ellen szól.

Ugyan-e szakaszunk 3 bekezdéséhez Radich Ákos módosítványt ad, melyből Hollán ismét azon következtetést vonja, hogy módosítványt tevő tévedésben van, mert indítványának tartalma a statutumok körébe tartozik, melyeket miután előterjesztve még nincsenek, nem ismer.

A 19. § szintén marad.

A 20. §-nál Gubody módosítványt ad és azt tekintélyekre hivatkozva indokolja. Hollán erre sajnálatát fejezi ki a fölött, hogy a tekintélyek, kiket ő azoknak ismer, nem jelentek meg vállalkozóknak.

Radich Ákos: czélem mindenekelőtt kimutatni, hogy mértöldenkint biztosított tiszta jövedelem összege aránytalanul magas, és azután, hogy a mértöldenkinti biztosítás a kérdés alatti vasutnál el nem fogadható.

Ezen előrebocsátott állításaimat, miután biztos adat nekem sem áll rendelkezésemre, a t. államtitkár ur példáját követve szintén összehasonlítások alapján fogom igazolni.

Mielözt azt tennem, meg kell jegyezmem, hogy én a t. államtitkár ur összehasonlításait, melyeket e tárgyban tegnapelőtt tett, mérvadóul el nem fogadhatom. A nagyváradi, észéki vonal tudtommal a legkönyebben legelőssőbban kiépíthető vonalat képezi Ma, gyarország vasuthálózatának. A Körösfolyam es Ferenczatorna áthidalását, a tiszai és dunai ártereknél szükséges nagyobb földmunkalátokat és esetleg a Zombor-Erdőd közti alagutat kivéve, az egész vonal hosszában mintegy 38 mértöldön semminemlő tér — vagy egyéb nehézség nem fordul elő. Hogyan lehet tehát Magyarországnak ezen legelőssőbban kiépíthető vonalat Németország, Franciaország, Anglia vasuthálózatának átlagos kiállítási költségével párhuzamba állítani? Hogyan lehet az itt mértöldenkint biztosított tiszta jövedelem összegét elfogadhatlan összehasonlítások eredményei által indokolni akarni, ezt én valóban nem értem, de érteni nem is akarom. (Jobb oldalon nevetés.) Söt meg vagyok győződve, miszerint azon néhány tisztelt képviselő ur sem érti, kik nevetni méltóztattak.

Hasonlítsuk már most össze a nagyváradi-észéki vonal e tárgyra vonatkozó adatait a magyar és osztrák pályák adataival:

1) Az észéki vasut tesz 82.52 mfldet, került 59.686,193 frtba, esik egy mfldre 723,470 frt.

2) A déli vasutársaságának a magyar korona területén levő vonalai tesznek 98.8 mfldet, került 68.571,923 frtba, esik egy mfldre 718,913 forint.

3) A galicziai Károly-Lajos vasut tesz 46 mfldet, került 28.868,671 frtba, esik egy mfldre 618,255 frt.

4) A reichenberg-pardubicezi vonal tesz 25.88 mfldet, került 18.137,385 frtba, esik egy mfldre 700,826 frt.

5) A marhegy pest-czelegédi és szedes-temesvári vonal tesz 91.50 mértöldet, került 61.995,001 frtba, esik egy mfldre 677,511 frt.

6) A magyar észéki vaspálya tesz 16.7 mfldet, került 9.393,351 frtba, esik egy mfldre 562,536 frt.

Ezen előszámlált vonalok közül egy sincs, melynek oly kedvező térszínnyai lennének, mint a nagyváradi-észéki pályának, melyhez mindenesetre a tiszai pálya áll legközelebb.

7) A tiszai pálya tesz 76.49 mfldet, került 42.149,586 frtba, esik egy mfldre 551,047 forint.

Ha már most a nagyváradi-észéki vonal hosszát 44 mfldre tesszük, nem vélem legalább, hogy hosszabb legyen, akkor a 36,000 forint mértöldenkint biztosított tiszta jövedelmet, és 500 frt mfldenkint felvett törlesztési hányadot véve fel alapul, az egész vonal 1,584,000 frt tiszta jövedelemmel és 22,000 frt törlesztési összeggel, tehát összesen 1,606,000 frt lenne biztosítva. Ha az egész vonalra ekként biztosított tiszta jövedelmet és törlesztési összeget a befektetendő tőke 5 és 2/10 ed kamatjául tekintjük, maga a befektetési tőke 30,884,616 frtot fog tenni, esik tehát egy mfldre 701,923 forint.

A tiszai vaspályánál a befektetési tőke 5 és 2/10 kamatja van biztosítva, vagyis mindenki körülbelül 28,600 frt.

Már most méltóztatassanak tekintetbe venni, hogy a tiszai pálya töltései és bevágásai szélesebbek, mint a nagyváradi-észéki vonalnál.

Hogy a tiszai pályánál a sinek lábainkint 21 bécsi fontot nyomnak, míg ellenben itt csak 20 1/2 vámfontot, ez mfldenkint mintegy 4000 forint különbséget tesz.

Hogy a tiszai hidat és az árterekeni vezetékeket kivéve, a műépítmények és épüle-

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

— **Akadémia.** Május 11-én matematika- és természettudományi osztálytűlés Kúnyfi Ágoston elnöke alatt. Szabó József tartott két előadást élőszóval. Az elsőben azon tapasztalatait adta elő, melyeket hazai Alföldünk dombjai körül tett. Tanulmányai mindinkább megerősítik azon meggyőződésében, hogy azok véleménye, kik a dombokat vulcanicus eredetűeknek tartják, épen oly téves, mint azoké, kik minden ilyen halomban egy-egy óriási sirt vélnék rejleni. A dombok legnagyobb része természetes és alluvialis képződésű. Az értekezés közelebb különösen két vidéken tett kutatást. Ezek egyike Isaszeg határa, hol Érdy Jánosnak munkái és szóbeli utasításai szerint néhány ily balomnak kellene lenni. Azonban Szabó hasztalanul kutatóttunk. — A másik vidék Zombor vidéke. Itt sikeresebben járt. Két csoportban öt és hét, összesen tehát tizenkét domb fekszik elszórvva, melyeknek legmagasabbika 30 lábnyi, földjük a felső rétegben többnyire televény föld, belől az alsó rétegekben az anyagnak azon különös faja, mely a Duna jobb partján, Pesttől lefelé képezi a partokat. S a mi különös jelentőséggel bír: ugyanazok a csigák találhatók benne, mint a Dunapart anyagjában. Honnan került ez az anyag oda? Sem a vulcanikus képződés, sem az emberi hányás nem magyarázza meg. Egyetlen felelet, hogy alluvialis képződés alakította a dombokat ugyanekkor, midőn az alföld síkját a neptuni korszak és áradatai odahagyta.

Második előadása Szabónak a „Matematikai és Természettudományi Közlemények” legközelebbi füzetének bemutatása volt. Utána gr. Pólya József tartott felolvasást, a vasutakról egészségügyi tekintetben. Régióta vitatott kérdés az orvosi karnál épen úgy, mint általában a statisztikával foglalkozók között, hogy a vasuti közlekedés elterjedése óta az utazás több életveszéllyel s az egészségnek nagyobb ártalmával jár-e, mint azelőtt. Azonban a válasz mindenesetre csak tagadó lehet. A kérdés két részre oszlik. Elő a véletlen szerencsétlenség számbavétele. Ez mindentit a vasuti közlekedés előnyére tanusodik. Franciaországban több évi vizsgálódás azon eredményre hozta ki, hogy míg a szekérpostai utazásoknál 18 véletlen haláleset fordul elő, addig a vasutaknál csak 5; — A kérdés másik oldala azon hatásoknak tekintetbevétele, melyet a vasuti utazás az egészségre gyakorol. Erre nézve több okot szokták felhozni a vasutak előnyei; hogy például a sietség, izgalom, elkésés miatti nyugtalanság károsan hatnak az idegekre — de ezek, mivel más utazásnál is előfordulnak, nem vehetők számba. Legfontosabb indok a folytonos rázás, a mi kivált ideges embereknél a gerincze s az agyra károsan hat. E káros hatás legnagyobb, ha az utas ül; csököken, ha leül s hátát feltámasztja, vagy lábát egyenesen kinyújtja, legkisebb, ha fekvő helyzetben van.

Ezután a titkár terjeszté elé Besztercebánya város levelét, melyben a meteorológiai észleletekhez szükséges táblákat, a miket eddig a bécsi meteorológiai intézettől német nyelven kaptak, kéri magyar nyelven megküldetni, — igérve azok pontos betöltését. Kiadott az osztálynak. — **Honvédegy.** A f. é. május hó 4-én tartott országos honvéd közgyűlés óta az országos központi választmány mellett még két vetkező honvédegyelet nyilatkozta: a tor-namgyeji, pécsi, trencsényi, borsodmegyei, lipótsz.-miklósi, makói, ríkán belüli, zentai, váci, szentesi, és kőrmöczbányai honvédegyelet. Pest, május hó 13-dikán 1868. Ifj. Barsi József, orsz. közp. ideigl. jegyző.

— **Az orsz. gazdasági egyesület** tegnapi estéi választmányi ülésében, mely gróf Pestich György ur elnöke alatt tartott meg, több nevezetesebb ügy fordult elő. A haszonbérbe vett szőlőkisakla bérletével az egyesület jövő Györgygyapokor fel fog hagyni. Felolvasott dr. Stezel Lajos ur levele, melyben jelenti, hogy végrendeletében a Tápió-Szele mellett 300—350 holdnyi tagosított párisi-Szele mellett 300—350 holdnyi tagosított párisi conventio alapjára készítet, hajózási-vámrendőri törvényjavaslatot fog az országgyűlés elé terjeszteni, jelenleg a törvényjavaslat Ö Felsége a királynak van bemutatva. — **Klapp Mihály** tehetségű német író jelenleg Pesten időzik, honnan Magyarország különböző vidékeit is fogja beutazni, hogy az egyesület 1869-ben országos doctáján és terménykiállítását fog rendezni; s Korizmica indítványára határozatba menti, hogy az egyesület a kormánytól kérvényezni

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Második előadása Szabónak a „Matematikai és Természettudományi Közlemények” legközelebbi füzetének bemutatása volt. Utána gr. Pólya József tartott felolvasást, a vasutakról egészségügyi tekintetben. Régióta vitatott kérdés az orvosi karnál épen úgy, mint általában a statisztikával foglalkozók között, hogy a vasuti közlekedés elterjedése óta az utazás több életveszéllyel s az egészségnek nagyobb ártalmával jár-e, mint azelőtt. Azonban a válasz mindenesetre csak tagadó lehet. A kérdés két részre oszlik. Elő a véletlen szerencsétlenség számbavétele. Ez mindentit a vasuti közlekedés előnyére tanusodik. Franciaországban több évi vizsgálódás azon eredményre hozta ki, hogy míg a szekérpostai utazásoknál 18 véletlen haláleset fordul elő, addig a vasutaknál csak 5; — A kérdés másik oldala azon hatásoknak tekintetbevétele, melyet a vasuti utazás az egészségre gyakorol. Erre nézve több okot szokták felhozni a vasutak előnyei; hogy például a sietség, izgalom, elkésés miatti nyugtalanság károsan hatnak az idegekre — de ezek, mivel más utazásnál is előfordulnak, nem vehetők számba. Legfontosabb indok a folytonos rázás, a mi kivált ideges embereknél a gerincze s az agyra károsan hat. E káros hatás legnagyobb, ha az utas ül; csököken, ha leül s hátát feltámasztja, vagy lábát egyenesen kinyújtja, legkisebb, ha fekvő helyzetben van.

Ezután a titkár terjeszté elé Besztercebánya város levelét, melyben a meteorológiai észleletekhez szükséges táblákat, a miket eddig a bécsi meteorológiai intézettől német nyelven kaptak, kéri magyar nyelven megküldetni, — igérve azok pontos betöltését. Kiadott az osztálynak. — **Honvédegy.** A f. é. május hó 4-én tartott országos honvéd közgyűlés óta az országos központi választmány mellett még két vetkező honvédegyelet nyilatkozta: a tor-namgyeji, pécsi, trencsényi, borsodmegyei, lipótsz.-miklósi, makói, ríkán belüli, zentai, váci, szentesi, és kőrmöczbányai honvédegyelet. Pest, május hó 13-dikán 1868. Ifj. Barsi József, orsz. közp. ideigl. jegyző.

— **Az orsz. gazdasági egyesület** tegnapi estéi választmányi ülésében, mely gróf Pestich György ur elnöke alatt tartott meg, több nevezetesebb ügy fordult elő. A haszonbérbe vett szőlőkisakla bérletével az egyesület jövő Györgygyapokor fel fog hagyni. Felolvasott dr. Stezel Lajos ur levele, melyben jelenti, hogy végrendeletében a Tápió-Szele mellett 300—350 holdnyi tagosított párisi-Szele mellett 300—350 holdnyi tagosított párisi conventio alapjára készítet, hajózási-vámrendőri törvényjavaslatot fog az országgyűlés elé terjeszteni, jelenleg a törvényjavaslat Ö Felsége a királynak van bemutatva. — **Klapp Mihály** tehetségű német író jelenleg Pesten időzik, honnan Magyarország különböző vidékeit is fogja beutazni, hogy az egyesület 1869-ben országos doctáján és terménykiállítását fog rendezni; s Korizmica indítványára határozatba menti, hogy az egyesület a kormánytól kérvényezni

INTÉZETEK S EGYLETEK.

— **Kérelme a magyarországi közepre adandó t. ez igazgatóihoz és a hazai iparosokhoz.** Az országos közepre adandó tanáregylet választmányja f. é. augusztus havában Pesten tartandó közgyűléssel kapcsolatban a tanszerkiállítás rendezését határozta el. E kiállítás célja: rendszeres csoportokban feltiltatni mindazon taneszközöket, melyek a közepre adandó tantergyak előadásánál sikerrel használhatók, hogy egy részről a tanfélék a tanítás és nevelés magasztos céljának előrére jelenleg rendelkezésre álló segédesszközökről szemléletes is tudomást szerzhessenek, más felől a hazai iparosoknak alkalom nyujtassék, melyen gyártmányaikat széles körben is megismerhetni, azokat külföldi készülőekkel összehasonlítani s nemese versenyre kelve közvetlenül a hazai műiparnak, közvetve pedig a hazai iparosoknak is használhatni. Ezen kiállítás adó s vevő közelebbi érintkezésbe hozván, bármely eszmesszerűen kívüli szolgálat tanügyi helyzetünket ez irányban is tisztán felvilágosít s új tapasztalatokkal gazdagodva, a nemzetközö hiányok pótlásán fokozott önbizalommal munkálkodni. Az érdeklétt nagy közönség pedig megközelítőleg jól képét veendő annak, mit és mennyit igényel a közepre adandó célszerű felszerelése, s ezzel egybetevő egyes közepre adandóknak jelen állapotukban még minő támogatást igényelnek. — Hogy pedig az orsz. közepre adandó tanáregylet választmányja által szándékolt célz minél inkább megközelíthetessék, tisztelttel alulírottak azon bizalomteljes megkereséssel fordulnak a hazai közepre adandó (gymnasiumok, reáliskolák, gazdasági, kereskedelmi és polgári tanodák, képezdek) t. ez előljáróhoz, jelsül pedig a taneszközöket készítő vagy olyakkal kereskedő hazai iparosokhoz, hogy a tanodai gyűjteményekben, gyáraikban vagy kereskedéseikben találtató, tökéletesessé, ritkasággal vagy eredetiség tekintetében kiváló taneszközök beküldése által ezen tantergyakban első tanszerkiállítás minél érdekesebb s tökéletesebbé tenni sziveskedjenek. — A kiállítás a következő osztályokat foglalandja magában: I. Természettudományi oszt. II. Vegytani oszt. III. Természettudományi oszt. IV. Rajzfeléki osztály: szabad kéz és mértanrajzi, mértani és építészeti, művészeti minak és eszközök, mintázati tárgyak. V. Földrajzi és történelmi oszt. VI.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

UDONSÁGOK.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

VEGES.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

Magyarországon vagy magyar szerzőtől külföldi megjelent mindenem közepre adandó tankönyvek. — A kiállítás f. é. aug. 13—18 napjig rendezetik. A kiállítási szándékolt tárgyak bejelentése f. é. július 1-ig a kiállítási bizottság elnökénél (Pest, főreáltanoda), azok beküldése pedig f. é. aug. 2-8-ka közt történik. A szállítási költséget a kiállító fél viseli. A kiállított tárgyakért a kiállítás tartama alatt az egyet kezkesedik. Pesten, 1868. május 12-én. Az ország. közepre adandó tanáregylet kiállítási bizottsága nevében dr. Koudor Gustáv elnök. Felsmann Jozsef, jegyző.

zárnak — a szabadulás angyalul tűnik fel, s így a nő lesz családja terítő apostol; az unitaria vallás előnyét emeli ki e részben az egy Isten imádatát, a szélsőségeken kapó indus, ki 33,000 istenével már iszonyu zavarba jutott, könnyen tér át oda, hol csak egyet bizonyítani neki, s épen ezért e hitformának nagy jövőt ígér Indiában, hol csak e század elején jelentkezett s már is 50,000 térietel dicsekszik. Majd áttért Amerikára, hol 300 unit. egyházat emlit, s 3000 templomot, hol hasonló dogmát vallók imádkoznak ha nem is mind unitarius néven. Beszél továbbá az amerikai egyeteméről, a nőnemű hallgatók legfejlettebb figyelmétől kísérten emelvén ki, mily számos nő készül ott, a nálunk férfiak által monopolisált pályákra.

A brabanti gazdasági egyesület Brüsszelben ez évi június havában állatképzést fog rendezni, mely gazdasági gépek és eszközök kiállításával lesz egyesítve.

E kiállítás megtekintésére minden mivel ország gazdái a legudvariasabban felhívhatják s igen óhajtanó lenne, vajha minél többen gazdáink közül azon fáradságot vennék maguknak s tanulmányoznák ezen kiállítást, mert mint általában tudva van, Belgiumban az állattenyésztés és fajnevelés a fejlődés magas polcán áll, és így méltán vélni lehet, hogy a kiállítás az e neműk között első helyet fog elfoglalni. Mi pedig anyagi jölettenket egyelőre legalább kevésbé fogjuk emelhetni az ipar fejlesztése, mint inkább gazdaságunk emelése és állattenyésztés által s ez ok az, a miért ajánljuk gazdáinknak a brüsszeli kiállítás megtekintését.

KÜLFÖLD.

Franciaország. A háborús hírek a francia kormány részéről már sokszor megzafoltak. A párisi bívatalos és félbívatalos lapok hemzsegek a békebiztosításokról. Fájdalom, hogy a Schweizon keresztül érkező magántudósítások, kevésbé békés hangzhatnak. Ezek szerint a háború Franciaországban elhatározott dolog.

A demotarta legnagyobb ellensége a háború, mert megszállítja az absolutismust, megakadályozza, keresztül metszi hosszú időkre a népek szabadsági törekvéseit. Így állna a dolog egy francia-porosz háború esetére mind Francia- mind pedig Poroszországban. Ehez még más járulna. Egy Francia- és Poroszország közti háború nem maradna csupán Napoleon és Poroszország közti háború, mert déli Németország is résztvenne benne, és pedig nem annyira a délnemet dynastiák, mint maga a délnemet nép, melynek jelszava: „A francia nem jöjön az országba!” Itt sok mesterséges izgatás szolgál alapul, mert a délnemet nagy poroszok folyvást izgatnak.

De már az egyszerű egy van, és ha háború törne ki, akkor megújulna egymás elleni gyűlölete két oly népnek, melyek addig nem lehetnek szabadok, míg ki nem egyezkednek. Nem áll fenn természetes gyűlölség a németek és francziák közt, de az csak napoleoni hagyomány, mely igaz ugyan, hogy már XIV. Lajos által életre hozott.

A francia nép ezen dynastiái kivánságokat sohasem osztotta, és az időszi sajtó minden izgatásai dacára a francziák három negyed része azt fogja mondani: „Mi köztünk a Rajnához?” A francia nép nem táplál ellenszenvet a német ellen, de az angolt régtől fogva gyűlöli. Mily soká s hányszor voltak az angolok 1815-ig Franciaországban győztesek, és francia katoná meg sohasem tettele lábat angol földre. A francziák és németek közt nincs ok a háborúra. Ha Bismarck két évvel azelőtt Napoleont törbe ejtette, mi köze ahhoz a két népnek? A népek csak a szabadságot akarhatják, azt pedig nekik semmi Napoleon, semmi Bismarck és semmi háború nem bozza meg, melyet az előbbi kettő szit. A francziák az 1866-ki év által semmit sem vesztek, és a mit Németország a porosz által vesztett, azt napoleoni segély nélkül kell és fogja nyerni. A ki Francia- és Németország közti háborút idéz elő, az árulója lesz a francia és német népek, az veszélyeztetni az európai békét s megerdemeli a bitófát.

Egy párisi félbívatalos nevezetes cikket tartalmaz, mely a hadi budgetet védelmezi. A rendkívüli kiadások igazolvák a fegyverek tökéletesítése által. Az állandó kiadások nem perzeneti aggodalmak által vannak előidézve, hanem a jobb katonai szervezet által. „Oxos e,” így szól a mondott lap, „egy évet foidítani a hadilábra térésre, mikor szomszédunk ugyanezt 14 nap alatt képes létrehozni? Az új törvény elve nem nagyobbítja az állandó hadsereget, hanem csak nagy tartalékokat képez. A nemzet most tudja, hogy adott esetben kész minden támadásnak ellentállni. Csak az új szervezet mellett lesz lehetővé e lefegyverezés a kiadások egyszerű redukciója által, a nélkül, hogy a hadsereg desorganisálttá válik. Azután a ciklik kimutatja a porosz tartalék előnyeit. A francia kormány hasonló célt akart elérni. „Elegendő lesz a szabadságosok számát szaporítani takarékoság kedvéért. Előbb tartalékokat kell felállítani, melyek csak 5 év múlva fognak számítás alá jöni. A hadsereg létszáma a lakosság aránylag nem oly magas, mint Németországban. Az északnemet szövetség hadilábon 934,000 emberrel bír, Franciaország csak 750,000 el.”

Ugyanezen félbívatalos lap azt írja, hogy az ez évi hadi költségvetés 445,179,400 frankot tesz. Mire egy szabadelvű lap így szól: „Ez lehetetlen!” fogják mondani oly-

sóim, „bizonyosan hibásan van szedve a szám!” Oh nem. A mi hitetlennek tűnt fel, ekként megmagyarázható, „1847-ben az egész addó tett 1,342,809,354 frankot. — A hadsereg évi kiadása tett akkor 373,365,981 frankot, azóta azonban majdnem megkétszerezte, mikor a hadi budget az ország évi bevétele, míg a hadi budget csakis egy ötödésszel, tehát aránylag még kisebb, mint előbb volt, így okozódik a félbívatalos lap, de úgy véljük, maga sem hiszi, hogy sok proselytákat fog csinálni.

Olaszország. Florenzából írják egy bécsi lapnak, hogy az ünnepek végre befejeztettek, és hogy Florenzbe, miután a 130,000 vendég elhagyta, ismét visszatért a régi nyugalm. A távozott vendégek közé a porosz koronahercegek is számítottak, f. hó 8-án reggel külön vonattal Genovába s onnét Susába utazott. Németországba utjázert vette ezen vidéket át, hogy a Cenis átfurattásának nagyszerű munkálatait megzemlélhessen. Azt mondták, hogy a herceg Susából vissza fog térni Genovába, hogy azon ünnepekben is részt vegyen, melyek ezen városban az új hercegi házaspár tiszteletére rendeztetnek, de aztán hirtérjé, hogy a herceg ezen szándékával egy berlini sürgös távirat következtében felhagyott. A herceg már most egyenesen Berlinbe utaz. Humbert herceg is megváltoztatta mennyezői utazásának tervét. Egyelőre nem megy Nápolyba, mint határozta volt, hanem három napi időzés után Genovában Velencézt fogja egy hosszabb látogatásával megtisztelni. A lagunavárosban már kibírdették, hogy a hercegi pár megérkezése f. hó 25-kére várható. Ama napokon ott épen a negyedik nemzeti lövész-ünnepek lesz s ennek következtében két okból ismét igen szépen fog megtartatni.

A florenzi ünnepek eleinte igen sok kívánni valót hagytak fenn, sokat kicsinyesnek találtak és becsületesen összegyalázták, de az utolsó programdarabok kibékítették a kívánsi néptömeget. A hadi szemle, azután a lovagjáték, melynél 40,000-nél több ember talált nezőhelyet, és végre a nagy éji néplümpély a fényesen kivilágított Cascina-parkban azonban nem kárpóthatták a közönséget az utazás nehézségeit, a drága életért és a megbiusult kivilágítás mystificatiójáért, silány tűzijátékért, mely roppant sokba került, és az Arnón tartott regatta rozsfaradijátért. Az udvari bál azonban igen fenyő volt, mely alkalommal az aristocratiának florenzi bolygói, miután magukat az előbbi napon a piemonti hercegnőnek bemutatatták, először fejtették ki a királyi palotában örököltségszerzések fenyét.

A kamara pihenés nélkül dolgozik az új bélyeg és illetéktörvény discussióján. De f. hó 9-én mélyen bemetszett a miniszteri és bizottmányi javaslatba. Majdnem egyhangulag

elvetette azon határozatot, hogy az örököséssel az illetékek az összes vagyonról, ide zárva a rajta fekvő adósságokat, szedendők. E helyett az egyenes örököséssel a tiszta örökségi kamatszárért járó illetéket 20 centimről 1 frank és 20 centimre emelte. Éppen az ugynevezett törvényes örökséget is hasonló illetékek vetette alá. A kamara ezen elveto szavazatának nem lehetett komoly következményei, mivel Digny miniszter már előbb kijelentette, hogy az illetéktörvényjavaslat elfogadása vagy elvetéséből nem fog kabinetkérdést csinálni. A miniszter ezen egykedvűségének oka azon körülményben keresendő, hogy a kieső 40—45 millióért, melyekre számított, az italoznak egy részint új, részint módosított megadótasában, melyet e napokban indítványba hozandó, elégséges kárpótlást fog találni.

Törökország. F. hó 10-én Abdul Aziz szultán az államtanácsot, melynek hivatalása az ottomán birodalomban átmenetet létesíteni az absolutismustól a köpviseleti rendszerbe, személyesen megnyitotta. Az államtanács, melynek elsőkévé tudvalevőleg régóta Mithad pasa van kinevezve, a porta legfőbb rangú hivatalnokaiból és előkelőiből, kik a különböző hitefeleket és nemzetiségek kebeléből választattak, van képezve. Nemrég, mint egy belga lapnak Konstantinápolyból jelentik, az osztrák és a francia követ kormányaik nevében a portának az államtanács létesítése által végre megkezdett reformokhoz szeresést kívántak. Az angol követ nem akart az előbb mondott két követhz csatlakozni, nehogy úgy tessenk, mintha a sok alttalvaló rozsz szemmel nézett újítások az idegen hatalmaktól a szultánnak felerősökoltattak volna, mi a reformokat az 6-törökük szemében meggyűlöltesebbsékké tenné. Ignatieff tábornok azon ürügy alatt, miszerint Oroszország elhatározta, hogy nem avatkozik Törökország belügyeibe, a szerencsekívánásban résztvenni vonakodott.

LEGUJABB.

Bécs, május 13. A reichsrath mai ülésében a honvédelmi miniszter az 1848-ra szóló unjonezmegajánlási törvényjavaslatot terjeszté elő. A követelt szám 56,000 ember.

Bécs, május 13. Az urakláza ma az uszoratórvényt az alsóház által megváltoztatott szerkezetben elfogadta.

Bécs, máj. 14. A budget-bizottság tegnap esti ülésében folytattatott az albizottság javaslatának tárgyalása. A pénzügyminiszter kijelenti, hogy nem csatlakozhatik a tegnapi határozathoz, mert a szelvényadót 25%-ra akarja emelni, mely e szám igen magas. A

kormány fenntartja magának idevonatkozólag indítványt tenni a házban a tárgyalásnál. A bizottság elhatározta, hogy az államadósság conversiója kényszer utján hajtassek végre. Azon elveket illetőleg, melyek szerint az államadósság egységes rendű adóssággá változtatandó, és az arfolyam szerint számítandó, Hopfen képviselő a pénzügyminiszterrel egyetértőleg javaslatot tesz, mely elfogadtatik. E szerint a vissza nem fizetendő adósságok kategóriáinál azok kamatába, a visszafizetendő és nem fizetendő közt, valamint a visszafizetendő egyes kategóriáinál azok kelete szolgál alapul. — Aztán az albizottságnak az államjavak eladására vonatkozó előadása került tárgyalásra, a pénzügyminiszter beleegyezett abba, hogy az eladásból a galicziai államjavaknak a kormány javaslatában foglalt 2-ik csoportozata kizárassék.

Bukarest, máj. 13. A kabinetben következő változások történtek: Golesco Miklós tábornok az államtanács elnöké és külügyminiszter, Arion belügy, Docan igazság, Bratiann János pénzügyminiszterre jelöltettek ki, Hadriau és Donici megtartják a had- és a közmunkaminiszteriumot.

Berlin, máj. 14. A tegnapi „Nordd. Allg. Ztg.” ezt írja: A még Franciaországban levő welf legionáriusoknak legközelebb végváraridó adatik büntetlen visszatérésre, — ha ez időt használatlanul engedik eltelni, akkor a katonai kibégáson kívül, a törvény értelmében felségserstért is büntetnek.

München, máj. 13. A bírlapok azon hírei, hogy Hohenlohe herceg lemondani készülné, hivatalosan minden nélkül valóknak mondatnak.

Vizállás.

Pesten, máj. 13.	15	7	0	felet.
Pozsonyban, máj. 13.	15	0	0	0
Máramaros-Sziget, máj. 13.	5	8	0	0
Sz.-Németiben, máj. 13.	10	6	0	0
Tokajban, máj. 13.	20	11	0	0
Szolnokon, máj. 13.	20	0	0	0
Észéken, máj. 13.	9	9	0	0
Mitrovitzon, máj. 12.	14	1	0	0
Zimonyban, máj. 12.	17	2	0	0

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:
ZOVÁNYI J. M. HÁLY

T Ö Z S D E.

Pesti áru- és értéktőzsdé május 12-én.		
Gabna-árak.	Sulyfontokb.	Ára mértékint.
Buza bászági	88-85	5 65-5 85
" tiszai	86-88	6 35-6 45
" pesti	83-85	5 65-5 80
" tiszai	86-88	6 35-6 45
" pesti	83-85	5 65-5 80
Kétszeres	86-88	6 35-6 45
Árpa sertőre	78-80	3 80-3 90
Árpa sertőre	68-70	2 40-2 65
Zab	68-70	2 15-2 35
Kukorica bászági	45-47	1 63-1 68
" uj		3 70-3 75
Bab uj		5—5 40
Köles		3—3 20
Repeze		5 87 1/2-6
		5 75-5 87

Magyar értékpapírok árkelete.	
Adva	Tartva
Pesti keresked. bank	650-655
Budai keresk. és iparb.	195-197
Pesti iparbank	235-238
Magyar hitelbank	75 1/4-80
Pesti takarékpénztár	1420-1470
Budai	415-420
Pesti hengermalom	1270-1280
Pannónia gőzmalom	1620-1240
I-só budapesti gőzmalom	730-735
Budai gyár-telep	382-384
Concordia gőzmalom	500-510
Budai királymalom	336-340
Szegedi kivit. gőzmalom	625-630
I. upesti szeszimóító	605-610
Pestbudai butorkézmű	218 1/2-225
Magyar biztosító-társulat	670-673
Pannónia viszonzbizt.-társ.	228-230
Pesti biztosító-intézet	245-250
Magyar észak vasút	69 1/2-69 3/4
Pesti közúti vasút	534-537
Kereskedelmi épület	390-400
Lánchíd	388-392
Alagut	78-80
Magyar földh. záloglevél	91 1/4-92 1/4
Pesti keresk. b. zálogl.	96 1/4-97

Bécsi börze május 12-én.	
Adva	Tartva
Államadósság.	
5% osztr. értékű	53 40-53 50
" adómentes	57 50-57 70
" nemzeti kölcsön	63 10-63 30
" metalliques	56 35-56 50
1860-ki sorsjegy	80-81
Magyar földterem. kötvény	74-74 60
Banati	73-73 50
Horvát	72 75-73 25
Erdélyi	69 50-70 25
Sorsjegyek.	
Hitelintézeti	131-131 25
Dunagőzhajózási	93-93 50
Budai	26 75-27 25
Banati	141-143
Eszterházy hg.	34-34 50
Salm	25 75-26 25
Palfy	27 50-28 50
Clarv	23 75-24 75
St. Genois	17 50-18 50
Windschgrätz	21-22
Waldstein	13 25-13 75
Keglevich	13 25-13 75

Részvények.	
Adva	Tartva
Nemzeti bank	701-703
Hitelintézet	183-183 20
Magyar hitelbank	79 50-80
Aisó-osztr. esc. társulat	596-598
Anglo-osztr. bank	131 1/2-132 55
Ausztriai földhitelezet	170-174
Északi vasút	1815-1820
Államvasút	259 30-259 50
Déli vasút	174-174 20
Erzsébet vasút	147-148
Gal. Karoly Lajos vasút	201 75-202
Lemberg csern. vasút	172-172 50
Cseh nyug. vasút	147 75-148
Dél-ész. ném. összeköt. vasút	142-142 25
Tiszai vasút	147-147
Magyar észak vasút	68-72
I-só erdélyi vasút	141-141 50
I-só ausztriai Dunagőzhajózási társaság	448-500
Pesti lánchíd	880-885

Elsőbbségi kötvények.	
Adva	Tartva
1862. Erzsébet vasút	83 2-83 75
1867. államvasút	119-119 25
Déli vasút	97 75-98
Északi vasút	89 25-89 75
Cseh nyugoti vasút	85-85 05
Tiszai vasút	—
Gal. Karoly Lajos vasút	94-94 50
Magyar észak vasút	—
Lemberg-caernov. vasút	76 50-77
Erdélyi vasút	81 20-82
Ausztr. Dunagőzhajó. társ.	93-94
Pesti lánchíd	—
Érték és pénz.	
Frankfurti váltó	97 30-97 50
Londoni váltó	116 60-116 70
Párizsi váltó	46 25-46 35
Cs. arany	5 30-5 57 1/2
Napoleon'dor	9 31 1/4-9 32
Egyleti tallér	1 71 1/4-1 71 1/2
Ezüst	114 65-115 55

H I R D E T É S E K.

Megjelent **STOLP** könyvkereskedésében (Váci-utca 9-ik szám) és általa minden könyvkereskedésben kapható;

A közoktatásügyi reform

mint politikai szükséglet Magyarországon.

Schvarcz Gyulától

I, II, III, IV, V füzet, A-rét, disz- és velin-kiadásban.

Ugyanitt kaphatók Schvarcz Gyulanak adróbb művei: a hazai tanítóképezdek statistikájáról; az elemi tanodák statistikájáról; a gymnasiumi és reáltanodai kitünő tanulók statistikájáról es a hazai közoktatásügyi statistika szükségleteiről e cím alatt; „Hogy vezessük a közoktatásügyi statistikáját stb.

Előleges jelentés.

Van szerencsém Buda-Pest fővárosa s környéke igen tisztelt közönségével ezennel tisztelettel tudatni, hogy pénteken az az: folyó hó 22-én este

szombaton folyó hó 23-kán

este előadásimat a magasb műlovgálás, lóidomítás és testgyakorlatban a feldunasonon Ganz-féle házon felül ujjonnan felállított, s pompás légszesz világitással ellátott lovarkörömben — megkezdendem.

Nagyobbzerű némajáték s látványos darabjaim előadására különben 20 tagból álló nart szerződöttem, kik egyesülve művészeim s művésznőimmel az ezen czélra felállított óriási színpadon működni fognak. Minden további történéndők falragaszok által fognak köztudomásra juttatni.

RENZE.
igazgató.

Előfizetés
egész évre 20 frt
gyedév
Belgatási díj:
3 kr., bélyegdíj min.
4 „nyil.
4-hasbós pe

Rendkívül

FÜGGETL

következő

Május-június 2 hó
Május-július 1/2 év
Május-szeptemberi

A „Füg.

Miskolcz

Szerettem volna oly címzés alatt éertetnek, mint én irkeltézzel, és levélnek azokat adni.

Nem bánom. de, hogy a szer egyet más szelid kifejezésekben. ig molyabb lett az eg

Nem könnyű e ság és politika emi sos buzgalma ragadések csak némile sába is bocsájtkoz

A hibázhatás f szi értelmét.

Husz év előtt állottam a naphoz, az egyház szolgál gem is avatandó.

A kitört szab oldalamra kádot l

A csekély egyi már jobban mint r

kemben, most szí lombá hozott aut esznék által, s áld ha szentegyházam minden katolikusi

szén.

Ez pedig az at el csupán, ez szeré

Igen dehát mi tonomia, hogy az k

autonomia is l

Azaz, nem inco fogalom egymással záró-e?

Mind a „Füg pedig a többi kat választ adnak, me ség fogalmát ki z

Csakhogy itt ellenvevés áll a lel i, hogy a „Függet len oly heves ost

újságok által vélet nem felel meg az méjének.

Es itt rejlik a diusi csomója, mel de kioldani nem le

Különbén én s itt megjegyezni, ho relmet követnének

intentioni ellen, ha hirlap nézeteit, fe um püspöki karn véseivel össze zav

kérdésben.

Es ezen külö az ügyet, s lehetőv

teink fejtegetéséne

Sokszor ismét

bizonyíták ellenfel

Lapok“ protest

tonomiát akarnak.

E felfogás a mi Föltételezi, ho

vi dolgokban